

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/70/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1620202410
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1620202410.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú A. A., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Malacky, so sídlom Záhorácka 2942/60A, Malacky, t.č. dočasne zverená do starostlivosti B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, E. F. E. G., zastúpenej splnomocnencom: AK VAVRINČÍK s.r.o., Hurbanova 1, Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov: H. A., nar. XX.XX.XXXX, a I. J., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom K. X, D., obaja právne zastúpení Mgr. Evou Braxatorisovou, advokátkou, Trenčianska 17, Bratislava, o návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti, návrhu na zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti a návrhu na úpravu styku rodičov s maloletou, za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Bratislava, o odvolaní rodičov proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 19. júla 2022, č.k. 8P/82/2022-289, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zveril maloletú A. A. do pestúnskej starostlivosti do pestúnskej starostlivosti B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, E. F. E. G. s tým, že pestúnka B. C., nar. XX.XX.XXXX, je oprávnená a povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia a má právo zastupovať maloletú a spravovať jej majetok iba v bežných veciach, určil, že obaja rodičia sú povinní prispievať na výživu maloletej A. výživným každý vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, podľa osobitného zákona mesačne, ktoré výživné sú povinní zasielať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, a to počnúc právoplatnosťou rozsudku. Zároveň rozhodol, že rodičia sú oprávnení stretávať sa s maloletou A. každú stredu v párnom kalendárnom týždni od 15.00 hod. do 16.00 hod. v Centre pre deti a rodiny Pezinok, sídlom Nová ul. č. 9, Pezinok a pestúnka je povinná maloletú na styk s rodičmi riadne pripraviť a umožniť rodičom výkon ich práv. Ďalej súd návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti zamietol a zrušil neodkladné opatrenia nariadené uznesením Okresného súdu Malacky č.k. 8P/32/2021-28 zo dňa 16.03.2021 a č.k. 34P/46/2020-15 zo dňa 31.08.2020. O trovách konania rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 01.10.2020 sa Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Malacky domáhal nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletou A. Dôvodil, že matka aj v tom čase s domnelým otcom maloletej I. J., otcovstvo ktorého bolo k maloletej určené v priebehu konania, najskôr žili v D. L. v kolónii. V domčeku nebola napojená voda a nenachádzala sa tam kúpeľňa. Hygiena bola na nedostačujúcej úrovni. Deti nemali osvojené základné hygienické zásady, bola zanedbaná zdravotná starostlivosť o ne. Matka mala v čase podania tohto návrhu okrem maloletej A. ešte ďalších 7 maloletých detí I. A., M. A., N. A., O. A., H. A., A. J., a I. A., všetky umiestnené v ústavnej starostlivosti

a to v CDR D. a CDR P.. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok vykonal po narodení maloletej A. šetrenie v domácnosti matky, zistil, že rodičia maloletej obývajú 1- izbový obytný priestor na adrese K. X, D., ktorý je jednou z nelegálnych stavieb v danej miestnej komunite. Majiteľom daného príbytku by mal byť brat otca maloletej. V domácnosti nebola zavedená pitná voda, ani sa tam nenachádzali hygienické zariadenia (toaleta, kúpeľňa), takisto chýbala kuchyňa na prípravu stravy. V domácnosti neboli vytvorené vhodné podmienky pre maloletú, chýbali základné potreby a oblečenie pre novorodenca. Na základe neodkladného opatrenia nariadeného uznesením súdu prvej inštancie, č.k. 34P/46/2020-15 zo dňa 31.08.2020 bola maloletá zverená do starostlivosti Centra pre deti a rodiny P., Q. X, P.. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 12.03.2021 sa B. C., nar. XX.XX.XXXX, domáhala zverenia maloletej do jej pestúnskej starostlivosti. Dôvodila, že prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť absolvovala individuálnou formou na ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom. Dňa 12.06.2020 bola zapísaná do zoznamu žiadateľov o náhradnú rodinnú starostlivosť na ÚPSVaR Trenčín. Dňa 05.02.2021 jej ÚPSVaR Bratislava vydal súhlas na nadviazanie osobného kontaktu s maloletou. Počas interakcií s maloletou si vytvorila k nej láskyplný vzťah. Má vytvorené podmienky pre výchovu a opateru maloletej, o ktorú sa bude riadne starať. Býva v 2-izbovom byte, ktorý je v jej vlastníctve. Návrhom zo dňa 27.08.2021 sa rodičia maloletej domáhali úpravy styku s maloletou dôvodu, že dohoda s p. C. je veľmi ťažká. Navrhli stretávanie sa raz za dva týždne bez bližšieho určenia. B. C. sa k návrhu na úpravu styku vyjadrila, že je ochotná a ústretová ohľadne stretávania sa maloletej s rodičmi. S ohľadom na vek a režim maloletej žiadala, aby boli stretnutia realizované v Novom Meste nad Váhom. Aj s matkou aj s otcom bolo telefonicky naplánované stretnutie, avšak rodičia sa na ani jedno stretnutie nedostavili. Bolo zrealizované stretnutie maloletej s jej súrodencami a otcom v Pezinku. Prebiehalo stresujúco, otec nerešpektoval prosby pestúanky ohľadne prístupu k maloletej, prudko reagoval na jej osobu, maloletá bola plačlivá. Ďalšie stretnutie maloletej s biologickou rodinou prebehlo dňa 27.09.2021 v rozsahu jednej hodiny. Dostavila sa, len matka maloletej, ktorá sa správala voči maloletej pokojne, ale voči budúcej pestúnke vystupovala podráždená a neadekvátne. B. C. navrhla, aby vzhľadom na vek maloletej, režim maloletej a odporúčania psychológa s poukazom na predchádzajúci priebeh stretnutí, sa tieto realizovali za prítomnosti sociálneho pracovníka, resp. psychológa v Novom Meste nad Váhom. V priebehu konania vyslovila súhlas v prípade úpravy styku s tým, aby bol upravený v CDR Pezinok každú párnú stredu od 15.00 hod. do 16.00 hod. s tým, že je ochotná sa s rodičmi dohodnúť aj na tom, aby sa s maloletou stretli aj v Novom Meste nad Váhom, teda aj mimo súdom určeného styku. Rodičia s návrhom na zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti nesúhlasili, žiadali, aby súd rozhodol o zverení maloletej do niektorého z CDR, ideálne do CDR v D., kde sú umiestnené aj ich štyri mladšie deti. Maloletá im bola odobratá nespravodlivo. Šetrenie z ÚPSVaR Pezinok hodnotili za predčasné a odobratie maloletej ich zaskočilo. Maloletú chodili navštevovať do pôrodnice aj do CDR, priebežne telefonovali a žiadali informácie ako sa má. Počas jedného telefonátu im CDR P. oznámilo, že maloletá sa nachádza v pestúnskej starostlivosti v E. E. E. G., veľmi ich to prekvapilo a nahnevalo, pretože ich nikto neinformoval. S pestúnskou starostlivosťou nesúhlasia, nakoľko podľa nich nie je v záujme maloletej, aby bola tak ďaleko od rodiny. Momentálne majú doma na skúšobnom pobyte tri najstaršie deti a chcú, aby bola rodina blízko seba. Pomáhajú im aj pracovníci Armády spásy. Trvajú na tom, aby bola maloletá zverená do ústavnej starostlivosti, keďže majú do budúcnosti záujem zabezpečiť starostlivosť o všetky deti a myslia si, že maloletá sa k nim skôr dostane z ústavnej starostlivosti ako z pestúnskej starostlivosti. Čo sa týka súrodencov a ostatných detí rodičov, súd z rozsudku súdu prvej inštancie č.k. 9P/38/2018-56 zo dňa 21.08.2018 zistil, že nad maloletou A. J. bola nariadená ústavná starostlivosť v zariadení Detském domove C., t.č. CDR D., z rozsudku súdu č.k. 8P/44/2019-60 zo dňa 03.12.2019 vyplynulo, že nad maloletými deťmi A.: I., M. a N. bola nariadená ústavná starostlivosť v zariadení CDR P. a nad maloletým O., H. a I. bola nariadená ústavná starostlivosť v CDR D.. Rodičom bolo určené prispievať na výživu každého z maloletých detí výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na neplnoleté nezaopatrené dieťa. Podľa Sociálnej správy o dieťati zo dňa 24.08.2020 v rodine maloletej nie je iná osoba, ktorá by mala záujem zabezpečiť starostlivosť o maloletú, matka nemá vytvorené podmienky pre dostatočnú starostlivosť o ňu, perspektíva úpravy rodinných pomerov bola hodnotená bez perspektívy. Podľa lustrácie v registri priestupkov má matka maloletej záznam pre krádež tovaru, ktorej sa dopustila dňa 09.11.2018. Bola odsúdená za prečin krádeže s tým, že dňa 20.04.2021 bol nariadený výkon trestu, ktorý vykonala dňa 31.07.2021. Otec bol spolu štyrikrát podmienene odsúdený, naposledy v roku 2012, na otca sa hľadá akoby nebol odsúdený. Rodičia žiadne dávky nepoberajú, obaja boli naposledy evidovaní ako uchádzači o zamestnanie v roku 2019, obaja boli vyradení pre nespokojnosť. Podľa správy ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom zo dňa 30.04.2021 zo šetrenia pomerov v domácnosti budúcej pestúanky, táto žije v 2-izbovom byte, ktorý je v jej osobnom vlastníctve, v domácnosti býva dočasne aj jej nevlastná sestra. Je zamestnaná s príjmom okolo 850 Eur, pričom požiadala o priznanie materskej dávky, prídavku na dieťa

a príspevku na dieťa zverené do náhradnej starostlivosti. Vzájomnú interakciu s maloletou vyhodnotil úrad pozitívne, domácnosť pestúanky je pravidelne monitorovaná, neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti, dieťa sa má dobre. Podľa správy mesta Pezinok o povesti na rodičov maloletej, títo žijú dlhodobo v K. X. Tri najstaršie deti sú už niekoľko mesiacov na „skúšobnú“ dobu u rodičov. Rodičia sú spokojní, že deti majú pri sebe, deti sú šťastné. Chodia čisto oblečené, sú slušné, s rodičmi majú dobrý vzťah. Rodina momentálne žije striedavo v malom 1-izbovom domčeku a u brata otca, ktorý byva v zhorenej budove bývalej K.. Niekoľko metrov od domčka sa hromadia tehly na stavbu domu (čiernej stavby), ktorý otec dlhšiu dobu plánuje stavať. Spolupráca s rodičmi je viac menej bezproblémová. Podľa vyjadrenia A. D. z komunitného centra Armády spásy vyplynulo, že sa snažia o zlepšenie kvality života miestnych Rómov. Rodičia majú nepopierateľný záujem o všetky svoje deti, rodičov maloletej motivovala k zlepšeniu ich ekonomickej a bytovej situácie, ako aj k slušnému a korektnému správaniu k p. C.. Súd zo správy ÚPSVaR Malacky zo dňa 25.10.2021 a zo dňa 27.06.2022, doplnenej dňa 18.07.2022 zistil, že starostlivosť o maloletú zabezpečuje B. C.. Prvé stretnutie maloletej s biologickou rodinou prebiehalo za prítomnosti otca maloletej. Ten mal maloletú nasilu zobrať od budúcej pestúanky, na stretnutí bola maloletá plačlivá, následne mala problémy so spánkom. Dňa 27.09.2021 bolo realizované stretnutie matky, za účasti pracovníčky Armády spásy A. D.. Podľa vyjadrenia B. C. prebiehalo stretnutie relatívne pokojne. Budúca pestúanka však bola vystavená verbálnym atakom zo strany matky maloletej ako i pracovníčky Armády spásy. Následne bola nútená pestúanka si zmeniť telefónne číslo, nakoľko bola zo strany rodičov a pracovníčky Armády spásy počas dňa bezdôvodne telefonicky kontaktovaná a verbálne atakovaná. ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom, ktorý realizoval stretávanie biologických rodičov s maloletou a jej pestúankou prevzal na seba zodpovednosť za stretávanie sa maloletej s rodičmi. Prvé stretnutie spojené s realizáciou asistovaného styku sa konalo v CDR Pezinok dňa 25.11.2022, zúčastnili sa ho poverení pracovníci CDR, pestúanka, matka maloletej a maloletá. Prvotný kontakt nadviazala pestúanka, povzbudzovala matku v kontakte s maloletou. Matka doniesla maloletej potraviny a zaujímala sa o jej stav. S podobným priebehom prebehli aj ďalšie dve asistované stretnutia maloletej a jej rodičov, kde bol prítomný už aj otec maloletej. O individuálne stretnutie s maloletou v CDR Pezinok rodičia neprejavili záujem, preferujú len spoločné stretnutia súrodencov v rámci CDR Pezinok. Rodičia sa telefonicky priebežne o maloletú zaujímajú. Pestúanka komunikuje najmä s otcom maloletej. Pravidelne poskytuje rodičom informácie o maloletej, poslať im fotografie. Pestúanka opakovane uviedla, že chce budovať a rozvíjať vzťah medzi súrodencami, že nemá problém po dohode s CDR D. maloletú vodiť za súrodencami, kde sa tohto stretnutia môžu zúčastniť i rodičia. Čo sa týka bytových pomerov rodičov maloletej plány ohľadom výstavby rodinného domu prezentuje otec maloletej už niekoľko rokov. Dom, ktorý stavia otec, je aktuálne neobývatelný. Domácnosť nezodpovedá potrebným štandardom s ohľadom na krátkodobý pobyt maloletých detí I., M. a N., ktorý dlhodobo umožňuje CDR P. V domácnosti absentuje adekvátny počet lôžok, domácnosť má kúriť tuhým palivom, avšak v čase šetrenia ním nedisponovala. V domácnosti sa nenachádzala ani vanička, kde by mohli členovia vykonávať svoju osobnú hygienu. Základné zásoby jedla a potravín boli minimálne, a aj ďalším šetrením v domácnosti rodičov bolo zistené, že v domácnosti úplne absentujú akékoľvek veci maloletých detí a akákoľvek známka toho, že by maloleté deti v uvedenej domácnosti skutočne žili. V domácnosti chýbal priestor pre domácu prípravu maloletých detí na vyučovanie, absentovali bežné detské potreby. Podľa tvrdení obyvateľov z miestnej komunity, by mali deti prespávať v domácnosti brata otca a aj v domácnosti starej matky, nemajú teda stabilné miesto, kde trávajú prevažnú časť dňa, matka počas šetrení uvádzala rozporuplné informácie o tom, kde žijú rodičia a ich maloleté deti, ktoré v čase šetrenia neboli doma. Šetrenie prebiehalo v čase obeda, matka nemala pre deti nachystaný teplý obed, a teda ani jedna domácnosť, kde by sa mali deti striedavo zdržiavať nedisponovala vybavením na domácu prípravu detí na vyučovanie. Na základe vykonaných šetrení v rodine poverení pracovníci ÚPSVaR dospeli k záveru, že rodičia maloletej nedokážu samostatne bez intenzívnej pomoci a podpory všetkých zainteresovaných inštitúcií a organizácií zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloleté deti. Dôvody, ktoré viedli k dočasnému zvereniu maloletej do dočasnej starostlivosti inej osoby na strane rodičov, stále pretrvávajú. Z posledného šetrenia v rodine sa zistilo, že matke sa narodilo dňa XX.XX.XXXX deviate dieťa G. A., ktorá bola po ukončení hospitalizácie v nemocnici prepustená do domácnosti matky. Výkon starostlivosti o maloletú je monitorovaný sociálnymi pracovníkmi, a bude nariadený dohľad, o súčinnosť bola požiadaná Armáda spásy. Podľa správy CDR P. zo dňa 09.06.2022 o súrodencoch maloletej I., M. a N. vyplýva, že bolo pristúpené k realizácii krátkodobých pobytov maloletých detí v domácnosti rodičov, pobyty sa uskutočňujú od 16.03.2021 a predlžujú sa každý mesiac. Podľa správy maloleté deti navštevujú školu pravidelne, správanie detí je viac menej bezproblémové, ak sa vyskytujú problémy tak u maloletého M.. Rodina je spolupracujúca. CDR zabezpečil v súvislosti s narodením ďalšieho dieťaťa výbavičku a potreby pre novorodenca a sú pripravení rodine pomôcť a monitorovať situáciu,

aby bolo prostredie pre novorodenca čo najviac bezpečné. Vyživovaciu povinnosť uloženú súdnym rozhodnutím si rodičia neplnia. Rodina nedisponuje vysokým materiálnym štandardom, avšak rodičia disponujú silnou väzbou na deti, ochotou sa o ne starať a je potrebné ich v tom podporiť. Podľa správy CDR D., kde sú umiestnené ďalšie deti rodičov O., H., I. A. a A. J., sa rodičia o maloleté deti zaujímajú, niekoľkokrát mesačne kontaktujú pracovníkov CDR D.. Stretnutia rodičov sa realizujú približne v 2 týždňových intervaloch. S otcom hovorili o tom, že jeho krik a agresívne správanie môže mať negatívny dopad na vzťah detí k nemu a tieto sa ho môžu báť. Pri jednom stretnutí s deťmi otec vybuchol, kričal na pracovníkov CDR, vyjadril sa, že ublíži profesionálnej náhradnej mame, pre O. a H. bol zážitok stresujúci, následne s otcom odmietali komunikovať. Rodičia doposiaľ na výživnom neprispeli žiadnou sumou. Kolízny opatrovník uviedol, že je v záujme maloletej jej zverenie do pestúnskej starostlivosti B. C., ktorá zabezpečuje starostlivosť o maloletú na požadovanej úrovni, je medzi nimi vytvorená pozitívna citová väzba a je zabezpečené všetko pre zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin maloletej. V súvislosti s narodením maloletej G. boli opätovne vykonané šetrenia v domácnosti rodičov, v domácnosti brata otca, kde sa rodičia aktuálne zdržiavajú. Nehnuteľnosť, ktorú budujú, zatiaľ nie je zariadená. Podmienky rodičov sa zlepšili, rodičia mali pripravené veci pre novorodenca. Prioritne by sa malo riešiť zrušenie ústavnej starostlivosti, čo sa týka detí, ktoré majú z CDR P. na krátkodobých pobytoch. Zatiaľ podľa kolízneho opatrovníka rodičia nemajú podmienky na to, aby dokázali zabezpečovať starostlivosť aj o ďalšie deti a preto v záujme maloletej A. je podľa kolízneho opatrovníka nariadenie pestúnskej starostlivosti. Prokurátor súhlasil s pestúnskou starostlivosťou, ktorá má zo zákona prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Zároveň súhlasil aj s úpravou styku maloletej a jej rodičov v rozsahu jedna hodina každý druhý týždeň v CDR Pezinok. Svedkyňa A. D. uviedla, že rodičom pomáha v rámci komunitného centra Armády spásy. Vie o tom, že rodičia by sa mali zdržiavať v dvoch domácnostiach a to striedavo, pričom rodičia budujú aj ďalší príbytok, kde by mali dorábať strechu. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 44 ods. 1, 2, 3, 4, § 54 ods. 1, 2, 3, § 48 ods. 1, 2, 4, § 50 ods. 1, 5, 6, § 51, § 52 ods. 1, 2, § 81 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 Zákona o rodine, § 217 ods. 1 veta prvá CSP a článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Skonštatoval, že pestúnska starostlivosť je osobitnou formou štátom sprostredkovanej a hmotne zabezpečovanej náhradnej starostlivosti o maloleté dieťa, ktorá nahrádza osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Pestúnska starostlivosť, hoci aj krátkodobá, je pre dieťa v každom smere vhodnejšia než akákoľvek inštitucionálna starostlivosť. Ak súd rozhodne o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti, nevzniká medzi týmto dieťaťom a pestúnom rovnaký vzťah, aký je medzi rodičmi a deťmi, nedochádza ani k zániku rodičovských práv a povinností, ani k zániku vyživovacej povinnosti a rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom. Pestún má právo zastupovať dieťa a spravovať jeho majetok iba v bežných veciach. Na základe zverenia maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti nezanikajú rodičom dieťaťa ich rodičovské práva a povinnosti, nevykonávajú ich a sú fakticky obmedzené v rozsahu, v akom patria pestúnovi. Rodičia teda naďalej zostávajú zákonnými zástupcami dieťaťa a majú naďalej právo a povinnosť rozhodovať o podstatných veciach dieťaťa a v týchto veciach ho zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd po vykonanom dokazovaní zhodnotil všetky rozhodujúce skutočnosti a je toho názoru, že vzhľadom na prednosť pestúnskej starostlivosti pred ústavnou starostlivosťou, je zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti B. C. v súčasnosti v najlepšom záujme maloletej. Maloletá A. bola krátko po narodení dočasne zverená do starostlivosti CDR pre zistené nevyhovujúce bytové a hygienické podmienky v domácnosti rodičov maloletej, keď bola daná dôvodná obava, že ponechaním v tomto prostredí by bol zdravý vývin maloletej ohrozený. Rodičia majú okrem maloletej A. ďalších 8 maloletých detí, z toho u siedmych detí je v súčasnosti nariadená ústavná starostlivosť. Rodičia aktuálne zabezpečujú starostlivosť o novorodenca narodeného matke v júli 2022 a u troch najstarších detí sa predlžujú pobyty detí v domácnosti rodičov. Rodičom pomáhajú štátne zariadenia a tretí sektor (komunitné centrum Armády spásy), deti sa zdržujú vo viacerých domácnostiach a to u ich starej matky a u brata otca. V súčasnosti rodičia aj podľa ich vyjadrenia nemajú podmienky a nedokážu zabezpečovať starostlivosť o všetky svoje maloleté deti, zároveň však uvádzajú, že postupne chcú prevziať všetky svoje deti naspäť do svojej starostlivosti a za tým účelom sa snažia upraviť svoje pomery. Doposiaľ z ich strany nedošlo k podaniu návrhu na zrušenie ústavnej starostlivosti ani vo vzťahu k jednému zo 7 súrodencov maloletej A.. Rodičia žiadali umiestnenie maloletej do CDR D., s pestúnskou starostlivosťou nesúhlasili s odôvodnením, že vnímajú ako jednoduchšie získať maloletú naspäť do svojej starostlivosti, ak bude nad maloletou nariadená ústavná starostlivosť. Tento argument rodičov však neobstojí, keďže tak ako ústavná starostlivosť aj pestúnska starostlivosť sú zákonom definované ako dočasné opatrenia, teda rodičia tak ako pri ústavnej starostlivosti po úprave svojich pomerov, ak budú schopní starostlivosť o maloletú po každej stránke riadne zabezpečovať, sa môžu zrušenia pestúnskej starostlivosti domáhať rovnako ako v prípade ústavnej starostlivosti. Ak by maloletá bola zverená do ústavnej starostlivosti, tak

ako aj súrodenci maloletej, maloletá by tým v súčasnosti bezpochyby vážne citovo strádala, a to najmä s ohľadom na útlý vek, keď je pre zdravý vývoj maloletej veľmi dôležité budovanie bezpečnej vzťahovej väzby a stabilita výchovného prostredia. Maloletá je aktuálne z psychologického hľadiska vo vývojovom období rozhodujúcom pre budúcu schopnosť dieťaťa vytvárať si vzťahy s ďalšími osobami, pre jeho správny emocionálny vývoj, rozvoj sociálneho správania, sebaúcty a psychickej pohody a stability. Prerušenie vzťahovej väzby u maloletej by mohol mať nepriaznivý vplyv na budúcu schopnosť maloletej budovať si vzťahy s inými osobami. Zmena osoby, ktorá zabezpečuje starostlivosť o maloletú a to z pani C. na profesionálnu náhradnú matku v rámci CDR mohla by byť z pohľadu zdravého emocionálneho vývoja maloletej kontraproduktívna. B. C. spĺňa všetky zákonom ustanovené predpoklady a podmienky k výkonu pestúnskej starostlivosti o maloletú. Spôsobom svojho života zaručuje, že bude pestúnsku starostlivosť vykonávať v záujme maloletej. Žije usporiadaným spôsobom života a jej rodinné a sociálne prostredie je vyhovujúce na výchovu maloletej. Doposiaľ neboli zistené žiadne nedostatky v starostlivosti o maloletú, riadne sa o ňu stará a vytvára jej zdravé a stabilné rodinné prostredie, ktoré jej rodičia v súčasnosti nedokážu poskytnúť. Je preto v záujme maloletej, aby aj naďalej vyrastala v rodinnom prostredí s osobou, na ktorú je citovo naviazaná a považuje ju za najbližšiu vzťahovú osobu. Pestúnska starostlivosť má prednosť pred starostlivosťou ústavnou a keďže v prípade maloletej A. je tu osoba, ktorá jej chce poskytovať osobnú starostlivosť a túto podľa všetkého poskytuje riadne, súd vzhľadom ako dôvodné zveril maloletú do jej pestúnskej starostlivosti. Súd preto návrhu na zverenie maloletej do pestúnskej starostlivosti vyhovel a návrh na zverenie maloletej do ústavnej starostlivosti ako nedôvodný zamietol. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do pestúnskej starostlivosti. Súd mal za to, že úprava styku maloletej s rodičmi je dôvodná a vhodná. Vzťahy medzi budúcou pestúnkou a rodičmi boli spočiatku napäté, avšak v priebehu konania sa zlepšili, rodičia aj pestúnka postupne našli spôsob, ako spolu komunikovať, pestúnka rodičov o maloletej informuje a je podľa všetkého pripravená pomáhať maloletej budovať si vzťah s rodičmi aj so súrodencami. Rodičia prejavujú o maloletú záujem, pričom je nevyhnutné umožniť im budovanie ich vzájomného vzťahu a poskytnúť priestor na zachovanie a rozvoj väzieb s biologickou rodinou formou pravidelného styku. Rozsah styku bol súdom stanovený s ohľadom na vek maloletej a jej denný režim s tým, že nič nebráni tomu, aby sa styk realizoval podľa nastavenia maloletej aj po dlhší časový úsek a postupne sa rozširoval. Úprava styku v CDR Pezinok každý druhý týždeň v rozsahu 1 hodiny je garanciou pre rodičov, že pestúnka sa minimálne v tomto rozsahu dostaví spolu s maloletou do CDR Pezinok, teda v blízkosti bydliska rodičov maloletej, kde sa v zhruba takomto rozsahu realizujú aj stretnutia rodičov so súrodencami maloletej. Pestúnka sa vyjadrila, že je pripravená sa s rodičmi dohodnúť aj na stretávaní sa s maloletou v mieste jej bydliska, kde styk rodičov s maloletou v minulosti už prebehol. Ak by sa v prípade záujmu rodičov o častejší kontakt s maloletou na takomto rozšírení styku rodičia s pestúnkou dohodnúť nevedeli, môžu, či už rodičia alebo pestúnka podať návrh na súd na zmenu úpravy styku. Nariadením pestúnskej starostlivosti vyživovacia povinnosť rodičov nezaniká a súd zo zákona musí vyživovaciu povinnosť rodičov upraviť. Čo sa týka výšky výživného, pri jej ustálení súd vychádzal zo zistených majetkových a príjmových pomerov na strane rodičov a odôvodnených potrieb maloletej. Rodičia majú spolu 9 vyživovacích povinností k maloletým deťom, matka je na rodičovskej dovolenke a jej jediným príjmom je rodičovský príspevok, otec sa živí príležitostnými prácami, nie je dlohodobo evidovaný ako zamestnanec, nepoberá žiadne iné dávky. Súd preto ako dôvodné vzhľadom určiť obom rodičom maloletej vyživovaciu povinnosť v zákonnej minimálnej výške, ktorú sú povinní každý jednotlivo platiť bez ohľadu na ich schopnosti a možnosti, teda vo výške 30 % zo sumy životného minima na neploleté nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Vzhľadom na to, že súd rozhodol o zverení do pestúnskej starostlivosti vo veci samej, zrušil neodkladné opatrenia nariadené súdom prvej inštancie uznesením, č.k. 8P/32/2021-28 zo dňa 16.03.2021 a uznesením, č.k. 34P/46/2020-15 zo dňa 31.08.2020, keďže tieto stratili svoje opodstatnenie, súd aplikoval ust. § 363 CMP a neodkladné opatrenia zrušil. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podali odvolanie rodičia maloletej. Uviedli, že v konaní ide o rozhodovanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa, ktoré bolo odobraté rodičom ešte z nemocnice po narodení. Rozhodnutia v tejto veci sa udiali na základe neodkladných opatrení bez riadneho dokazovania, čo je samo o sebe porušením práv dieťaťa a rodičov podľa článku 9 Dohovoru o právach dieťaťa. Z nich vyplýva, že rozdelenie detí a rodičov je možné len vo výnimočných situáciách a to na základe rozhodnutia súdov v riadnom konaní. Konanie o zverenie dieťaťa do pestúnskej starostlivosti tak nadväzovalo na konanie v rámci ktorého rodičia boli od dieťaťa izolovaní a preto si prirodzene dieťa vytvorilo vzťah k cudzej osobe. Rodičia v týchto konaniach ani neboli nijako zastúpení. Ich práva vzhľadom na ich sociálne a osobné postavenie neboli nijako zohľadnené.

O zverení dieťaťa pestúnke neboli vôbec informovaní. Ťažko možno zhodnotiť, akoby sa realizovala starostlivosť o dieťa, keď bolo rodičom odňaté okamžite po narodení. Rodičia majú k deťom silné citové väzby, prejavujú im city, pritom v osade, kde žijú sú takéto pomery nielen bežné, ale navyše práve rodina rodičov maloletej A. patrí k tým, ktoré sú spolupracujúce a považované za integrovaných členov komunity nespôsobujúcich žiadne konflikty. Ich ďalšie tri deti sú už dlhodobo žijúce v osade s rodičmi, navštevujú školu, majú dobrý zdravotný stav a ich podmienky života nikto nespochybňuje i keď sú veľmi skromné. Z judikatúry ESLP vyplýva, že len samotné okolnosti sociálnej povahy nie sú dostatočný dôvod na odňatie dieťaťa a už vôbec nie formou neodkladného opatrenia. Zo správy ostatných akreditovaných subjektov vyplýva, že pokiaľ sa s rodičmi komunikuje slušne a rešpektujúco spolupracujú a sú ochotní prispôbiť sa aj náročným životným okolnostiam. Svoje pomery sa snažia riešiť a robia všetko preto, aby sa o svoje deti mohli starať. Pre vývoj dieťaťa je jednoznačne najdôležitejšia láska a podpora rodičov. Nemožno spochybniť, že pestúnka má lepšie materiálne a sociálne zázemie, možno v niektorých oblastiach aj ďalšie zručnosti, avšak úlohou súdov ani ÚPSVaR nie je hľadať lepšie podmienky, ale výlučne chrániť záujmy dieťaťa, ak ich rodič nevie alebo nechce zabezpečiť. Takáto situácia však v danom prípade neexistuje. Rodičia sú starostlivými rodičmi, majú však limitované možnosti, aké však pre deti nepredstavujú stav ohrozujúci. Úrad vytvoril podmienky, ktoré sťažovali prístup rodičov k dieťaťu, ani neumožňoval rozvíjať súrodenecké vzťahy pre vzdialenosť ich bydlísk a počet detí, ktorých prepravu je potrebné zabezpečiť. Napriek tomu sa rodičia vytrvalo snažia kontakt s dcérou nestratiť. Súd nedostatočne reflektoval prístup pestúanky, ktorá nemá motiváciu, aby s rodičmi spolupracovala. Za pozornosť stojí aj skutočnosť, že rodičia vnímajú u nej rasistické prejavy a tieto je možné zaznamenať aj na vyjadreniach na sociálnych sieťach. Práve nespôsobnosť pestúanky s rodičmi a akékoľvek problémy vo vzájomnom vzťahu sú reálnou prekážkou pre možnosť sanácie rodiny a teda dôvod pre to, aby konkrétna osoba nebola za pestúna ustanovená. V tomto smere súd nezisťoval riadne skutkový stav, ale súčasne stanovil rozsah styku tak, že neumožňuje reálne rozvíjanie vzťahov rodičov a dieťaťa. Obzvlášť za situácie, že dieťa bolo odobraté po narodení, je potrebné dôsledne dbať o pravidelný a intenzívny styk rodičov a dieťaťa. Rodičia nie sú materiálne zabezpečení a rodina je veľká. Vzdialenosť miesta styku od miesta, kde rodina žije predstavuje bezdôvodnú prekážku pre apromblematizovanie situácie rodičov. Navyše treba zohľadniť aj právo detí na rozvíjanie súrodeneckých vzťahov. Priamo v osade, kde rodina žije, pôsobí Armáda spásy, ktorá má dôkladný prehľad o rodine a preto je toto miesto najvhodnejšie na styk rodičov a dieťaťa, resp. súrodencov a navykanie na prostredie, kde jeho rodina žije. Pokiaľ ide o určenie výživného, zo správ založených v spise vyplýva, že rodičia v miere ako im to ich majetkové pomery umožňujú, poskytovali dieťaťu finančné aj materiálne prostriedky a teda svoju vyživovaciu povinnosť si plnia dobrovoľne. Stanovenie výživného za týchto okolností súdnou cestou nie je minimálne za obdobie realizácie neodkladných opatrení správne. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a vrátil maloletú A. do starostlivosti rodičov, alternatívne, ak by dospel k záveru, že nie sú dané podmienky na túto zmenu, aby v napadnutých častiach rozsudok zmenil v tom smere, že preskúmal možnosť zverenia do ústavnej starostlivosti pri nariadení intenzívneho styku rodičov a dieťaťa a to v rozsahu každú stredu od 13.00 hod. do 16.00 hod. a každý páry víkend v sobotu od 13.00 hod. do 16.00 hod. v sídle Armády spásy v Pezinku. Rodičia majú právo na styk aj každý pondelok a piatok prostredníctvom aplikácie WhatsApp v čase od 13.00 hod. do 13.30 hod.

3. B. C. v písomnom vyjadrení k odvolaniu rodičov uviedla, že nesúhlasí s rodičmi navrhovaným spôsobom stretávania každú stredu a každý páry víkend v sobotu v sídle Armády spásy v Pezinku. Tiež nesúhlasí s úpravou styku prostredníctvom aplikácie WhatsApp každý pondelok a piatok v čase od 13.00 hod. do 13.30 hod. Nie je pre maloletú vhodné, aby telefonovala a aby chodila každú stredu do Pezinka na stretnutie s rodičmi a to s ohľadom na jej nízky vek. K telefonátom uvádza, že rodičia maloletej môžu volať kedykoľvek, ak bude maloletá staršia, samozrejme jej umožní, aby aj ona sama telefonovala rodičom tak často, ako bude chcieť. Takisto je ochotná sa s rodičmi stretnúť aj mimo tento určený čas, môžu ju vopred kontaktovať za účelom stretnutia a môžu sa stretnúť v Novom Meste nad Váhom. Pravidelne poskytuje rodičom informácie o maloletej, o jej zdravotnom stave a posielala im fotografie, komunikuje s nimi aj cez videohovory. Rodičia až teraz, po tom, ako súd zveril maloletú do jej pestúnskej starostlivosti a uložil im povinnosť hradiť výživné, začali prejavovať odpor, pričom toto ich konanie vníma ako účelové. Rodičia maloletej odmietli stretávanie s maloletou samostatne, v CDR Pezink mali záujem sa stretnúť vždy so všetkými ich deťmi naraz, odmietali stretnutie s maloletou samotnou. Jedenkrát CDR ponúklo rodičom možnosť zostať s maloletou dlhší čas, nakoľko sa im uvoľnil časový harmonogram stretnutí, no toto odmietli. Pri všetkých týchto stretnutiach neboli obaja rodičia spolu s maloletou, raz prišla iba matka, raz iba otec. Preto odmieta vyjadrenia rodičov, že údajne neposkytovala súčinnosť pri realizácii ich styku s maloletou. Ona musela s maloletou cestovať, čo vždy aj vykonala a teda rodičia

sa nemôžu odvolávať na to, že údaje mali sťažené podmienky na realizáciu styku, keďže vždy prišla ona s maloletou za nimi. Rodičom nikdy nebránila v stretávaní aj nad rámec súdneho rozhodnutia. Oni o toto nejavili záujem. Netelefonovali jej a pri stretnutí s deťmi nechceli byť s maloletou ani dlhší čas, aj keď na to mali priestor. Rozsah styku určený súdom považuje vzhľadom na vek maloletej za dostatočný, odmieta vyjadrenia o údajných rasistických prejavoch na sociálnych sieťach, toto považuje za vrchol, nakoľko to nie je pravdivé. Aj keď boli vo veci realizované neodkladné opatrenia, vždy bola možnosť, aby sa voči týmto rozhodnutiam rodičia odvolali, čo však neurobili, o zrušenie nepožiadali a po celý čas konania až doteraz sa nezaujímali o vývoj zverenia maloletej a nejavili o to záujem. Rodičia od maloletej vôbec neboli izolovaní. Počas neodkladného opatrenia ako popisovala vyššie, vždy mali na ňu telefónny kontakt, mohli jej volať kedy chceli, čo ale nevyužívali. Taktiež mali možnosť sa s maloletou stretávať, pričom toto dostatočne tiež nevyužívali. Nesúhlasí s tvrdením o oslabení práv rodičov z dôvodu, že neboli zastúpení. Rodičia mali možnosť kedykoľvek sa obrátiť na bezplatnú či už právnu alebo inú pomoc a poradiť sa. Ako vyplynulo z dokazovania, prostredie, v ktorom rodičia žijú, nezaručuje, že o maloletú bude riadne postarané. Rodičia maloletej majú celkovo 9 detí, z toho žijú s nimi iba 4. Je úlohou súdov, aj ÚPSVaR hľadať lepšie podmienky pre zdravý vývoj, pre vyrastanie dieťaťa a pre napredovanie jeho osobnosti, čím v konečnom dôsledku sú chránené a zabezpečované práva a záujmy dieťaťa. Určite nie je vhodným prostredím na realizáciu styku rodičov s maloletou miesto, kde rodičia žijú bez ohľadu na to, či s presunom za účelom stretávania majú alebo nemajú finančnú záťaž. Najvhodnejšie prostredie je práve CDR, kde sú zabezpečené všetky sociálne a materiálne podmienky na riadne stretávanie. Takisto je vhodná realizácia styku za prítomnosti pracovníkov CDR, čo podporuje zlepšenie vzťahov. Je názoru, že z dokazovania vyplynulo, že je v najlepšom záujme maloletej, aby bola zverená do jej pestúnskej starostlivosti. Splnila všetky zákonné podmienky, aby mohla maloletú mať v pestúnskej starostlivosti, jej domácnosť bola a je prešetrovaná, neboli zistené žiadne nedostatky. Poukazuje na trestnú minulosť rodičov, na skutočnosť, že rodičia boli vyradení z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespoluprácu. Takéto výchovné prostredie nie je vhodné pre maloleté dieťa. Rodičom musia s výchovou a starostlivosťou o deti pomáhať štátne zariadenia a tretí sektor. Sami rodičia uviedli, že nemajú podmienky a nedokážu zabezpečovať starostlivosť o všetky svoje deti. Navrhla rozsudok potvrdiť.

4. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že z ich šetrení v rodine maloletej, ako aj z práce s rodinou od roku 2012 si dovoľujú konštatovať, že vyplýva opodstatnenosť rozsudku súdu prvej inštancie napadnutého odvolaním, taktiež opodstatnenosť neodkladných opatrení, ktoré sú v odvolaní spomínané, ako aj výnimočnosť situácií pri ktorých boli maloletá a jej súrodenci z rodiny, na základe neodkladných opatrení vyňaté a odlúčené od rodičov. Článok 9 Dohovoru o právach dieťaťa poukazuje aj na tie skutočnosti, že dieťa môže byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli ak je takéto oddelenie potrebné v najlepšom záujme dieťaťa, napr. ak ide o zanedbávanie dieťaťa rodičmi. Práve primárne záujmy maloletej sú zo strany jej rodičov považované a vnímané až za druhoradé počas celej spolupráce úradu práce s rodičmi maloletej, vystupovali do popredia výlučne ich záujmy, ktoré prezentovali a presadzovali, ako aj účelovosť ich konania. Rodičia poznajú svoje práva, ale účelovo zabúdajú na svoje rodičovské povinnosti. Opatrovník konštatuje, že právo maloletej na výchovu rodičmi v prirodzenom prostredí rodiny nebolo porušené a postup súdov i orgánu sociálnoprávnej ochrany detí neodporuje základným zásadám ochrany práv detí. Nakoľko rodičia maloletej boli o svojich právach a povinnostiach zo strany opatrovníka priebežne edukovaní, rovnako ako aj o podmienkach a povinnostiach po splnení, ktorých by bol návrat maloletých detí do prirodzeného prostredia možný. Je to práve konanie rodičov, ktoré tento proces návratu detí do rodiny dlhodobo brzdilo. Je tiež ťažké polemizovať o tom, akoby sa realizovala starostlivosť o dieťa, keď jeho vyňatie bolo nevyhnutné okamžite po narodení, vzhľadom k pasivite rodičov pri snahe o sanáciu rodinných pomerov. Maloletá nebola z rodiny vyňatá ako prvé dieťa rodičov a do času jej narodenia rodičia neurobili nič preto, aby takto radikálny krok bolo možné zvrátiť. Opatrovník neargumentuje výlučne sociálnymi pomermi rodiny a ku každej rodine a maloletému dieťaťu, ktoré vedie vo svojej agende, pristupuje individuálne s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa. Zhodnocovanie životnej situácie maloletého dieťaťa a jeho rodiny a miera jeho ohrozenia je postavená na širokom spektre opodstatnených determinantov, faktorov, skutočností vyplývajúcich z anamnéznych údajov rodiny. Opatrovník nemôže prihliadať výlučne na silné citové väzby rodičov k deťom, najmä ak nie sú splnené ostatné náležitosti smerujúce k zreteľu najlepšieho záujmu maloletej a ak sú rodičia v sanačných snahách úplne pasívni. Je však nespochybniteľné, že rodičia maloletej boli dlhodobo opakovane upozorňovaní na zanedbávanie starostlivosti o svoje maloleté deti a ich odňatie bolo len eskaláciou ich nečinnosti a potreby orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečiť ochranu práva a právom chránených záujmov týchto maloletých detí. Z pohľadu

opatrovníka je účelovo postúpená výlučne jedna správa, úplne chýbajú správy ÚPSVaR Malacky, ÚPSVaR Pezinok, ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom a CDR Pezinok, ktoré ako operujúce a participujúce zainteresované subjekty napriek svojej snahe o konštruktívnu, efektívnu a ústretovú komunikáciu boli zo strany rodičov maloletej opakovane agresívne, verbálne atakované, napádané. Zo strany rodičov maloletej im boli sprostredkované zavádzajúce informácie, ktoré boli účelovo orientované na záujmy rodičov a nie maloletej. Rodičia pravidlo korektnosti nedodržiavajú a to najmä ak je to v rozpore s ich predstavami a očakávaniami. Opatrovník nemá tendenciu hľadať lepšie podmienky, či osobnosti pre vyrastanie maloletých detí, tak sa to uvádza v odvolaní, ale snaží sa chrániť výlučne najlepší záujem maloletej a jej zdravý psychický, fyzický a sociálny vývin. V celom rozsahu nesúhlasí s vyjadreniami v odvolaní, že pestúnka neposkytuje súčinnosť pri realizácii styku rodičov s maloletou, pretože je reálne preukázateľné, že práve otec maloletej sa na spoločných stretnutiach, ako aj na súdnych pojednávaniach zúčastňoval len v obmedzenom rozsahu, jeho prítomnosť sprevádzali teatraľne výstupy, konfliktné situácie, verbálne ataky. Súd určil rozsah styku rodičov s maloletou, pričom zohľadnil sociálne a majetkové pomery rodičov a pestúnku zaviazal povinnosťou, voči ktorej sa ona nijakým spôsobom neodvolala, s ktorou súhlasila, nenamietala predmetné rozhodnutia a bola pripravená ho rešpektovať. Je preto na zváženie, že rodičia maloletej vo svojom odvolaní na jednej strane poukazujú na svoje pomery, materiálne zabezpečenie a veľkosť rodiny, a na strane druhej nedokážu akceptovať rozhodnutie súdu, ktorý im v tomto bode plne vyhovel a zohľadní ich možnosti. Súd určil ako miesto styku rodičov CDR Pezinok a stretávanie sa v Novom Meste nad Váhom nechal na dobrovoľnom uvážení u oboch strán. Opatrovník poukázal tiež na skutočnosť, že rodičia maloletej opakovane striktnie odmietali individuálne stretnutia s maloletou, ktoré im boli často aj nad rámec ponúkané a vyžadovali si výlučne stretávanie s celou súrodeneckou skupinou, hoci z pohľadu centra a opatrovníka je toto stretávanie málo efektívne. Vzťahové väzby medzi deťmi, rodičmi a súrodencami navzájom nie sú vytvárané a rozvíjané adekvátnym spôsobom, vzhľadom k početnej rodinnej skupine sú ich vzájomné interakcie chaotické, nevyvážené vo vzťahu k jednotlivým deťom a pre maloleté deti nemajú očakávaný potrebný prínos, na čo boli rodičia opakovane upozorňovaní. Rodičia žiadajú rozšírenie styku s maloletou, ale na druhej strane je ich vklad do už zrealizovaných stretnutí v mnohých ohľadoch takmer nulový. Navrhované stretávanie rodičov s maloletou v prostredí osady pod záštitou Armády spásy nepovažuje opatrovník za vhodné, Armáda spásy nie je orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, nemá akreditáciu pre výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí. Ako veľké riziko vníma opatrovník taktiež agresívne a konfliktné správanie otca maloletej, ktorý vo vyhranených situáciách nedokáže primerane zvládať svoje emócie v rámci komunikácie i konania. Rodičia nedokážu samostatne bez intenzívnej pomoci a podpory všetkých zainteresovaných inštitúcií a organizácií zabezpečovať riadnu starostlivosť o všetky svoje maloleté deti. Primárnym cieľom v rámci odbornej spolupráce s rodinou je kontinuálna sanácia rodinných pomerov v nadväznosti na pozitívny proces v rodine v súvislosti s narodením maloletej G., zrušenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi, ktoré boli zverené do starostlivosti CDR P. a celková stabilizácia rodiny, aby bolo možné zo strany ÚPSVaR Malacky uvažovať o ďalších krokoch v zmysle návratu ostatných detí do prirodzeného prostredia rodiny. Pestúnska starostlivosť má prednosť pred starostlivosťou ústavnou a keďže v prípade maloletej je tu osoba, ktorá jej chce poskytovať osobnú starostlivosť a túto riadne poskytuje, bolo dôvodné zveriť maloletú do pestúnskej starostlivosti B. C.. K vyjadreniu opatrovníka doložil správy CDR Pezinok z realizácie výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí terénnou a ambulantnou formou, ako aj správu o mimoriadnej situácii, ktorú opatrovníkovi zaslalo CDR Pezinok dňa 21.12.2022, vzhľadom k fyzickému útoku otca maloletej na sociálneho pracovníka zariadenia.

5. Krajský súd v Trnave (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podali včas oprávnené osoby - rodičia maloletého dieťaťa (§ 359, § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie rodičov nie je dôvodné.

6. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 8P/82/2022 je rozhodnutie o návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou A. A., nar. XX.XX.XXXX, o návrhu na jej zverenie do pestúnskej starostlivosti a o návrhu na úpravu styku rodičov s maloletou.

7. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zveril maloletú A. A., nar. XX.XX.XXXX, do pestúnskej starostlivosti B. C., nar. XX.XX.XXXX. Rodičom maloletej určil povinnosť prispievať na jej výživu každému výživným vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa. Zároveň určil, že rodičia sú oprávnení stretávať sa

s maloletou A. každú stredu v párnom kalendárnom týždni od 15.00 hod. do 16.00 hod. v Centre pre deti a rodiny Pezinok, Nová ul. č. 9, Pezinok, s tým, že pestúnka je povinná maloletú na styk s rodičmi riadne pripraviť a umožniť rodičom výkon ich práv, návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti zamietol a zrušil dve neodkladné opatrenia nariadené v konaniach sp.zn. 8P/32/202 a 34P/46/2020.

8. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na zistenie skutočného stavu rozhodného pre posúdenie zverenia maloletej, určenia výživného a úpravy styku, takisto zistený stav odvolací súd v celom rozsahu preberá. Odvolací súd sa rovnako stotožnil so závermi, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a považuje za správne jeho právne posúdenie, pričom aj odvolací súd na základe vykonaných dôkazov zhodne s prvoinštančným súdom vyhodnotil zverenie maloletej A. do pestúnskej starostlivosti B. C. za správne a takisto považoval za správne určenie výživného rodičom a úpravu styku rodičov s maloletou. Preskúmaním obsahu spisového materiálu sa aj v odvolacom konaní potvrdila správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku a jeho odôvodnenie, s ktorým sa plne stotožňuje. Navyše odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty rodičov nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, keď rodičia v odvolaní neuviedli také dôvody, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia.

9. K odvolaniu rodičov odvolací súd dodáva nasledovné:

Hmotnoprávnym predpokladom zverenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti podľa ustanovenia § 48 Zákona o rodine je, že rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a jeho zverenie do tohto druhu náhradnej starostlivosti je v jeho záujme potrebné. Aj v tomto prípade musia byť naplnené v prvom rade všetky predpoklady pre odňatie dieťaťa zo starostlivosti rodičov. Pokiaľ má byť takýto zásah do rodinného života legitímny, musí byť odôvodnený jeho nevyhnutnosťou so zreteľom na ďalšie okolnosti (ochrana záujmov maloletého). To znamená, že nestačí, ak životné podmienky v rodine dieťaťa sú na kvalitatívne horšej úrovni, než by boli v niektorej z foriem náhradnej starostlivosti, pokiaľ sú ľudsky znesiteľné a neohrozujú riadnu výchovu maloletého dieťaťa. Náhradnú starostlivosť môže súd nariadiť až vtedy, keď ohrozenie riadnej výchovy dieťaťa nekvalitou jeho života preváži nad jeho záujmom podporovať biologické väzby a rodinný život. Pri neschopnosti alebo neochote rodičov zabezpečiť osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa môže ísť napríklad v prípade, keď rodičia starostlivosť o dieťa zanedbávajú. Zanedbávanie sa vyznačuje nedostatkom starostlivosti spôsobujúcim závažné ohrozenie vývoja dieťaťa alebo nebezpečenstva pre dieťa. Telesné zanedbávanie spočíva v zlyhaní pri zabezpečení telesných potrieb dieťaťa, t.j. výživy, ošatenia, ubytovania, zdravotnej starostlivosti a ochrany pred ohrozením. Varovnými signálmi môže byť zdravotne závažné prostredie v domácnosti dieťaťa (napr. odpadky, exkrementy, nedostatočné vykurovanie, tma, pleseň, nevyhovujúce podmienky na spanie, špinavé, chladné, prípadne neexistujúce lôžko), podávanie jedla bez zodpovedajúcej nutričnej hodnoty a jednostrannej stravy počas neprímerane dlhej doby.

10. V danom prípade bolo jednoznačne preukázané, že rodičia maloletej A. zlyhali pri zabezpečení telesných potrieb maloletej, nakoľko žijú v nevyhovujúcich podmienkach. Príbytok pozostáva z jednej miestnosti bez príslušného zariadenia. Rodičia maloletých detí majú v súčasnosti 9 detí, pričom v miestnosti, o ktorej tvrdili, že v nej sa zdržiavajú, je jedno lôžko, takže toto prostredie je nebezpečné a nevyhovujúce pre riadny vývoj maloletej A.. Maloletá A. má 8 súrodencov, z toho 7 sa nachádza v ústavnej starostlivosti a najmladší súrodenec v starostlivosti rodičov. Tri najstaršie deti sú na krátkodobom pobyte u rodičov, ktorý sa predlžuje, podľa udania rodičov, sú v ich starostlivosti v trvaní posledného roka. Doposiaľ však nebolo požiadané o zrušenie ústavnej výchovy nad týmito tromi deťmi, takže ústavná výchova nad všetkými maloletými deťmi rodičov, okrem maloletej G., trvá. Maloletá A. z dôvodu neschopnosti rodičov zabezpečiť jej osobnú starostlivosť, bola súdom prvej inštancie zverená do pestúnskej starostlivosti. Pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Hmotnoprávnym predpokladom zverenia maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti je, že rodičia nezabezpečujú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Táto starostlivosť je v záujme maloletej. Odvolací súd sa plne stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že boli splnené všetky podmienky pre zverenie maloletej A. do pestúnskej starostlivosti B. C., ktorá splnila všetky zákonné podmienky pre vykonávanie funkcie pestúna. Maloletej je v jej domácnosti poskytovaná riadna starostlivosť a výchova, takže pestúnska starostlivosť v prípade maloletej A. je jednoznačne v záujme maloletej.

11. Pokiaľ sa týka určenia výživného rodičom k maloletej, ktorú skutočnosť rodičia v odvolaní namietali, tak v zmysle ustanovenia § 51 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do pestúnskej starostlivosti určí rodičom rozsah ich vyživovacej povinnosti tak, že práva a povinnosti, ktoré neurčí súd pestúnovi zostávajú zachované rodičom, resp. zákonným zástupcom dieťaťa. Jediná povinnosť, ktorá zostáva nedotknutá rodičom dieťaťa, je povinnosť vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť rodičov zverením dieťaťa do pestúnskej starostlivosti nezaniká, trvá naďalej. Na jej existenciu nemá vplyv dokonca ani pozbavenie rodiča výkonu jeho rodičovských práv. Jediné súdne rozhodnutie, ktoré by mohlo zbaviť rodičov povinnosti plniť si vyživovaciu povinnosť voči svojmu maloletému dieťaťu je právoplatné rozhodnutie o osvojení dieťaťa. Povinne musí byť súčasťou výroku o zverení dieťaťa do pestúnskej starostlivosti aj výrok, ktorým súd upraví vyživovaciu povinnosť rodičov. Tvrdenie, že rodičia v miere, ako im to ich majetkové pomery umožňujú, poskytovali dieťaťu finančné aj materiálne prostriedky, teda svoju vyživovaciu povinnosť si plnia dobrovoľne, odvolací súd nepovažoval za relevantnú. Súd prvej inštancie správne určil vzhľadom na osobné a majetkové pomery rodičov minimálnu výšku výživného. Toto minimálne výživné je povinný platiť každý rodič svojmu dieťaťu, ktoré je odkázané na výživu a to bez ohľadu na jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Výživné slúži na zabezpečenie odôvodnených potrieb dieťaťa a je potrebné, aby bolo poskytované pravidelne. Občasné tvrdené finančné príspevky rodičov a materiálne prostriedky nie je možné považovať za riadne plnenie si vyživovacej povinnosti.

12. Pokiaľ sa týka úpravy styku rodičov s maloletou A., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v tejto časti považoval za vecne správne a stotožnil sa s odôvodnením súdu prvej inštancie. Rodičia sa doposiaľ s maloletou nestretávali v širšom rozsahu ako je upravený styk týmto rozhodnutím, nejavili ani záujem o častejšie stretávanie, naopak, aj naplánované realizované stretnutia neabsolvovali spoločne. Zo správ opatrovníka a CDR, v ktorom sa styky realizovali vyplýva, že sa dostavil na niektoré stretnutia otec, na niektoré matka, rodičia nie sú ochotní stretávať sa s maloletou samostatne, len s ostatnými deťmi, pričom opatrovník skonštatoval, že pri takýchto stretnutiach celej rodiny nie je naplnený účel, pretože je kontakt jednotlivých členov rodiny chaotický, rodičia sa tým pádom nedokážu adekvátnym spôsobom venovať všetkým svojim deťom a tým pádom upevňovanie rodinných a súrodeneckých väzieb nie je naplnené. Pestúnka je ochotná maloletú vodiť na styk s rodičmi do CDR Pezinok, nebráni maloletej v styku, je v styku s rodičmi nápomocná, rodičov pravidelne informuje o maloletej, o jej aktivitách, zasiela im fotografie, s rodičmi je v telefonickom kontakte. Odvolací súd považoval takto upravený styk za dostatočný, v prípade, ak by sa styk takýmto spôsobom plne realizoval a využíval a vyvstala by potreba jeho rozšírenia, je možné podať návrh na zmenu úpravy styku. Pestúnka uviedla, že je ochotná umožniť rodičom aj mimo upraveného styku stretnutie s maloletou na ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom, takúto možnosť však rodičia doposiaľ nikdy nevyužili, ani oň nepožiadali. Pri takto upravenom styku maloletá A. bude mať kontakt s rodičmi, týchto bude poznať, rodičia počas realizácie styku, ak budú mať záujem, budú mať možnosť nadviazať kontakt s maloletou a upevňovať vzájomné citové väzby.

13. Vzhľadom k všetkým uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na nich náhradu nárok.

15. Uvedený rozsudok bol v senáte prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).